

พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน (จีน-ไทย-อังกฤษ) (6)

วิลาวัณย์ จิ่งประเสริฐ*

ทัศนีย์ ฮาซาโนะ*

เย็นจิตร เตชะดำรงสิน*

หมวด n

拿法 (ná fǎ) : 以拇指与其他四指相对, 捏住一定部位或穴位提拿揉捏的手法

หนาฝ่า : การจับบีบ ทำการนวด โดยผู้หนดใช้มือจับส่วนที่นวดตั้งขึ้น แล้วนวดและบีบไปพร้อม ๆ กัน โดยการจับจะใช้นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านหนึ่ง และสี่นิ้วที่เหลืออยู่อีกด้านหนึ่ง ออกแรงจับ ดึง และบีบไปพร้อมกัน

grasping manipulation : a manipulation that the practitioner holds certain part or points to do lifting, grasping, kneading and squeezing with the thumb and the other four fingers face-to-face.

纳呆 (nà dāi) : 无饥饿感, 不思饮食, 或饮食减少的表现。

น่าโต : เบื่ออาหาร ไม่รู้สึกหิว ไม่รู้สึกอยากอาหารและกินน้อยลง

torpid intake : no hunger sensation with no desire for food or decreased intake.

纳甲法 (nà jiǎ fǎ) : 以中国古代历法中天 (甲、乙、丙、丁、戊、己、庚、辛、壬 癸) : 为主的子午流注法。

น่าเจี่ยฝ่า : การฝังเข็มแบบน่าเจี่ย การฝังเข็มอิงตามเวลาทางจันทรคติ (เทียนกาน) เรียกอีกอย่างว่า วิธีจื่ออุหลิวจู้ฝ่า

day-prescription of points : the midnight-midday ebb and flow that emphasizes the heavenly stems from the ancient Chinese lunar calendar. Totally, there are ten heavenly branches.

纳子法 (nà zǐ fǎ) : 以中国古代历法中地支 (子、丑、寅、卯、辰、巳、午、未、申、酉、戌、亥) : 为主的子午流注法。

น่าจื่อฝ่า : การฝังเข็มแบบน่าจื่อ การฝังเข็มอิงตามเวลาทางจันทรคติ (ตี่จื่อ-12 ราศี) เรียกอีกอย่างว่า จื่ออุหลิวจู้ฝ่า

hour-prescription of points : the midnight-midday ebb and flow that emphasizes the earthly branches from ancient Chinese lunar calendar. Totally, there are twelve earthly branches.

内生五邪 (nèi shēng wǔ xié) : 疾病发展过程中, 脏腑经络及精气血津液功能失常而产生内风、内寒、内湿、内燥、内火的病机变化。

เนี้ยเซิงอุเสีย : ปัจจัยก่อโรคทั้ง 5 ที่เกิดจากภายในร่างกาย กลไกการเปลี่ยนแปลงของโรคในช่วงพัฒนาการของโรค เมื่อหน้าที่การทำงานของอวัยวะภายใน เส้นลมปราณ สารจำเป็น ที่ เลือด และสารนำผิดปกติ จะก่อให้เกิดลมภายใน เยินภายใน ชื้นภายใน แห้งภายใน และไฟภายในขึ้น

five endogenous pathogens : the pathological change of the functional disorder of the viscera-meridian-collateral and the essence-qi-blood-body in the disease development process which leads to endogenous wind, endogenous cold, endogenous dampness, endogenous dryness and endogenous fire.

*กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

内因 (nèi yīn) : 因情志、饮食劳逸等失调，导致气机紊乱，脏腑功能失调的致病因素。

เนี่ยอิน : ปัจจัยก่อโรคภายในร่างกาย ได้แก่ อารมณ์ อาหาร การตรากตรำที่ผิดปกติ ทำให้การขับเคลื่อนของชีวจิตผิดปกติ และทำให้การทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ผิดปกติ
internal cause : the pathogenic factors which lead to the *qi* movement disturbance and visceral functional disorders due to the emotional, dietary and excretion-rest disorders.

膩苔 (nì tāi) : 苔质致密，颗粒细小，中厚边薄，揩刮不易脱落，如涂有油垢的舌象。

นี่ไท : ลิ้นมีฝ้าเหนียว ลักษณะฝ้าดูเนื้อละเอียดติดแน่น เป็นเม็ดเล็ก ๆ ตรงกลางหนา ขอบบาง หากขูดฝ้าลิ้นจะลอกออกยาก เปรียบเหมือนเคลือบด้วยน้ำมัน

slimy fur : a dense, turbid, slimy tongue coating consisting of tiny granules like oily dirt, thick center and thin margin, sticking on the tongue, hard to wipe off.

捻入进针法 (niǎn rù jìn zhēn fǎ) : 医生执住毫针的针柄，使针尖对准穴位，先轻轻接触皮肤然后稍加压力，让针尖扎进表皮后，用手指捻动针体，使其逐渐深入。

เนียนรู้นั้นเงินฝ้า : วิธีแทงเข็มโดยการปั่นเข็ม โดยผู้แทงเข็มจับที่ด้ามเข็ม ปลายเข็มจรดที่ผิวหนังตรงจุดฝังเข็มก่อน และแทงเข็มเข้าผิวหนังโดยใช้แรงกดบ้างเล็กน้อย จากนั้นปั่นตัวเข็มพร้อมกับดันเข็มให้ลึกลงไป

needle insertion method by twisting needle : the practitioner holds the handle of the needle, aiming at the acupoint with the tip, touches the skin firstly, and inserts into the epidermis by exerting some pressure, and then twirls the shafts of the needle to insert deeper.

捻转 (niǎn zhuǎn) : 将针刺入腧穴一定深度后，持住针柄进行来回旋转捻动的操作方法。

เนียนจวน : การปั่นเข็ม การกระตุ้นเข็มหลังจากแทงเข็มลงไปถึงความลึกที่ต้องการแล้ว โดยการปั่นหมุนที่ด้ามเข็มไปและกลับสลับกัน

twirling : a manipulation that twirls the needle backward and forward alternately by holding the handle of the needle after inserting the needle into certain depth.

捻转补泻 (niǎn zhuǎn bǔ xiè) : 针刺得气后，捻转角度小，用力轻，频率慢，操作时间短者为补法；捻转角度大，用力重，频率快，操作时间长者为泻法。

เนียนจวนปุ่เขีย : การปั่นเข็มเพื่อการบำรุงและระบาย เมื่อ

ฝังเข็มจนได้ชีแล้ว การเสริมบำรุงทำได้ด้วยการปั่นเข็มเบา ๆ ด้วยองศาที่แคบกว่า ใช้ความถี่ต่ำกว่าและใช้เวลาน้อยกว่า ส่วนการระบายจะปั่นเข็มอย่างแรง ด้วยองศาที่กว้างกว่า ใช้ความถี่สูงกว่าและใช้เวลานานกว่า

twirling for supplementation and drainage : based on the arrival of *qi*, supplementation is performed by twirling the needle gently with smaller angle, lower frequency and shorter time, while drainage is performed by twirling the needle forcefully with a larger angle, higher frequency and longer time.

尿道涩痛 (niào dào sè tòng) : 排尿时尿道疼痛，涩滞不畅的表现。

เนี่ยวเต้าเซ่อท่ง : ปวดท่อปัสสาวะ อาการปวดท่อปัสสาวะระหว่างที่ถ่ายปัสสาวะ โดยรู้สึกปัสสาวะไม่สะดวก

painful urethra : painful urethra during urination with uneasy and voiding of urine.

怒伤肝 (nù shāng gān) : 大怒易致肝气上冲，血随气逆，而见晕眩、头痛，甚则呕血、昏厥等症。

นุ่ซางกาน : อารมณ์โกรธมีผลเสียต่อดับ อารมณ์โกรธโมโหมาก ๆ ทำให้ชี่ของตับขึ้นข้างบน เลือดจึงขึ้นไปตามชี่ด้วย มีอาการแสดงคือ เวียนศีรษะ ปวดศีรษะ ยิ่งกว่านั้นอาจมีอาเจียนเป็นเลือด เป็นลมหมดสติได้

anger impairing liver : the rage can easily cause the up-rush of the liver-*qi*, and the *qi* reversal with blood, manifested as dizziness, headache, even spitting blood and fainting etc.

หมวด ๐

呕吐 (ǒu tù) : 饮食物、痰涎由胃中上涌，从口中吐出的表现。

โ้วทู่ : อาเจียน อาการที่อาหาร หรือเสมหะ น้ำลายพุ่งพรุดออกจากช่องปาก

vomiting : forcible expulsion of foods and sputum in the stomach through the mouth.

หมวด p

膀胱气化 (páng guāng qì huà) : 膀胱将津液代谢后的水液贮存于内；在肾阳的促进下，膀胱将尿液排出体外。

ผางกวางชีฮุอา : กระเพาะปัสสาวะมีหน้าที่รับและขับถ่ายปัสสาวะ ซึ่งการขับถ่ายปัสสาวะต้องอาศัยหยางของไตช่วยในการกำจัดออกไปเป็นน้ำปัสสาวะ

qi transformation of bladder : the residual water after the fluid-humor metabolism stores in the bladder under the promotion of kidney-yang, bladder functions in urinating.

膀胱湿热证 (páng guāng shī rè zhèng) : 膀胱湿热, 气化失职, 表现以小腹胀满、尿频尿急、尿热尿痛、舌红苔黄腻、脉滑数等为主的证候。

ผางวางชื้อเร่เจ้ง : กลุ่มอาการกระเพาะปัสสาวะร้อนชื้น
กลุ่มอาการที่เกิดจากภาวะร้อนชื้นในกระเพาะปัสสาวะ ทำให้การสังเคราะห์ปัสสาวะผิดปกติ มีอาการแสดงคือ ตึงแน่นท้องน้อย ปัสสาวะบ่อยและกลั้นไม่ได้ ปัสสาวะมีอาการแสบร้อน ล้นแดงมีฝ้าเหลืองเหนียว ชีพจรลื่นและเร็ว

bladder dampness heat syndrome/pattern : a syndrome/pattern arising when dampness-heat attacking on and accumulating in the bladder leads to the dysfunction of qi transformation, usually manifested by the distention of the lower abdomen, frequent and urgent urination with heat and pain sensation, red tongue with yellow greasy coating, and rapid slippery pulse.

炮制 (páo zhì) : 根据中医药理论, 依照辨证施治用药需要和药物自身性质, 以及调剂, 制剂的不同要求, 所采取的一项制药技术。

เผ่าจื้อ : การเตรียมตัวยาร่วมใช้ เทคนิคในการเตรียมหรือปรุงยาตามหลักทฤษฎีของการแพทย์แผนจีน โดยพิจารณาตามความจำเป็นหรือความต้องการในการใช้ยา และคุณสมบัติของตัวยา รวมทั้งการปรุงยาตามใบสั่งแพทย์

processing of medicinal : a general term for various pharmaceutical technologies conducted under the guidance of traditional Chinese medicine theory, and in line with the demand of treatment based on pattern differentiation and the property of certain Chinese medicinal, as well as according to the requirement of different prescriptions and preparations.

培土生金法 (péi tǔ shēng jīn fǎ) : 补脾气达到补肺气的治疗方法, 适用于肺脾两虚证。

เพี้ยอุ้งจีนฝ่า : วิธีบำรุงดินเพื่อสร้างทอง วิธีการรักษาโดยบำรุงชี่ของม้าม (ธาตุดิน) เพื่อเสริมให้ชี่ของปอด (ธาตุทอง) แข็งแรง ใช้กรณีสี่ทั้งปอดและม้ามพร่อง

strengthen earth to generate metal : a therapeutic method to treat spleen and lung deficiency by replenishing spleen qi (pertaining to earth) to replenish lung qi (pertaining to metal).

培土制水法 (péi tǔ zhì shuǐ fǎ) : 温运脾阳或健脾温肾的治疗方法, 适用于脾虚不运或脾肾阳虚水湿泛滥的病症。

เพี้ยอุ้งจื้อส่วยฝ่า : วิธีบำรุงดินเพื่อควบคุมน้ำ วิธีการรักษาม้ามพร่องจนเสียหน้าที่การลำเลียงและการแปรสภาพ หรือความชื้นตกค้างจากหยางของม้ามและไตพร่อง โดยการอุ่นหยางของม้าม (ธาตุดิน) หรือเสริมบำรุงม้ามและไต (ธาตุน้ำ)

strengthening earth to restrain water : a therapeutic method to treat spleen deficiency with dysfunction of transportation and transformation or dampness due to yang deficiency of kidney and spleen by warming spleen (pertaining to earth) yang or replenishing spleen and kidney (pertaining to water).

配伍 (pèi wǔ) : 采取两种或两种以上中药组合成方, 以增效减毒、提高疗效的中医主要用药形式。

เพี้ยอุ้ง : การจับคู่ยา รูปแบบการใช้ยาของการแพทย์แผนจีน โดยนำตัวยาสองชนิดหรือมากกว่าสองชนิดขึ้นไปมาจัดเป็นสูตรตำรับยา เพื่อเพิ่มฤทธิ์ ลดพิษ และเพิ่มประสิทธิผลการรักษา

compatibility : using two or more medicinals jointly in a formula for increasing the desired effect, reducing toxic or side effects, and improving the therapeutic effects.

配伍禁忌 (pèi wǔ jìn jì) : 中药配伍应用, 将出现毒副作用或降低疗效等后果的用药禁忌。

เพี้ยอุ้งจีนจี้ : ข้อห้ามในการจับคู่ยา ข้อห้ามในการใช้ตัวยางานชนิดร่วมกันแล้วจะทำให้เกิดพิษ หรือเกิดอาการอันไม่พึงประสงค์ หรือทำให้ประสิทธิผลการรักษาลดลง

contraindications of compatibility : incompatible medicinals which, if given in combination, are believed to have toxicity/side effects or decreased therapeutic effects.

配穴法 (pèi xué fǎ) : 针灸临床治病时, 选择不同穴位相互配合进行治疗的方法。

เพี้ยเขี้ยวฝ่า : การจับคู่จุดฝังเข็ม วิธีการรักษาในทางเวชปฏิบัติของการฝังเข็ม โดย การเลือกใช้จุดต่างกันมาร่วมกันรักษาโรค

point combination : a method that selects different acupoints for treating diseases in clinical acupuncture practice.

喷雾剂 (pēn wù jì) : 不含抛射剂, 借手动泵的压力将内容物以雾状等形态喷出的制剂。

เพี้ยนอุ้งจี้ : ยาพ่น รูปแบบยาเตรียมที่สามารถพ่นออกมาเป็นละอองโดยอาศัยแรงบีบของมือ และไม่ใช้สาร

ขับเคลื่อนใด ๆ

spray preparation : a preparation form that contains no propellents and sprays out its content in a mist-like form by manual-pump pressure.

皮部 (pí bù) : 即十二皮部，为十二经脉及其所属络脉在体表的分区，经气布散之所在，具有保卫机体，抗御外邪的功能，并能反映十二经脉的病证。

ผิบู : แนวเขตผิวหนัง พื้นที่ผิวหนังบริเวณที่ชี้ของ 12 เส้นลมปราณหลักและเส้นลมปราณรองกระจายอยู่ ช่วยปกป้องร่างกายจากเสียชี และสะท้อนโรคของ 12 เส้นลมปราณหลัก

cutaneous region : the sub region on the surface between 12 regular meridians and their related collaterals, where the meridian *qi* contributes. It protects the body from being attacked by exterior evils and reflects the diseases of 12 regular meridians.

脾不统血症 (pí bù tǒng xuě zhèng) : 脾气虚弱，不能统摄，表现以紫癜、便血、尿血，月经淋漓、量多、先期，崩漏等各种慢性出血为主的证候。

ผิบูถึงเขี่ยเจ้ง : กลุ่มอาการม้ามไม่สามารถควบคุมเลือด กลุ่มอาการที่เกิดจากชี้ของม้ามอ่อนแอ ทำให้ไม่สามารถควบคุมเลือดได้ มีอาการแสดง คือ การมีเลือดออกเรื้อรังตามตำแหน่งต่าง ๆ เช่น มีจ้ำเลือดตามผิวหนัง ถ่ายอุจจาระปัสสาวะเป็นเลือด ประจำเดือนมากระปริบกระปรอย ประจำเดือน มามากหรือมาก่อนกำหนด ตกเลือด

spleen failing to control the blood syndrome/pattern : a syndrome/pattern arising when weak spleen *qi* fails to control, usually manifested by various kinds of chronic bleeding such as purpura, hematochezia, hematuria, flooding and spotting in women, profuse discharge of menstruation, preceded menorrhea, and metrorrhagia.

皮肤针疗法 (pí fū zhēn liáo fǎ) : 以多支短针浅刺人体一定部位或腧穴以治疗疾病的一种针刺方法。

ผิฟูเงินเหลียวฝ่า : การรักษาด้วยเข็มผิวหนัง การรักษาโรคโดยการฝังเข็มที่ชั้นผิวหนังด้วยเข็มสั้นหลายเล่ม ที่ตำแหน่งจุดฝังเข็มหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย

dermal needle therapy : needling by superficial puncturing certain parts or acupoints with multiple short needles to treat disease.

脾开窍于口 (pí kāi qiào yú kǒu) : 口为水谷入胃的第一道关口，脾与胃相合，脾胃的生理功能与病理变化，可以由口反映出来。

ผิไคเซี่ยยวหวิไซ่ว : ม้ามเปิดทวารที่ปาก ปากเป็นช่องทางแรกที่อาหารเข้าสู่กระเพาะอาหาร ม้ามและกระเพาะอาหารจึงทำงานร่วมกัน การเปลี่ยนแปลงทางสรีระและพยาธิสภาพของม้าม และกระเพาะอาหารสามารถสะท้อนออกที่ปากได้

spleen opening at mouth : the mouth is the first gate of water-grain to stomach and the spleen connects to the stomach; the physiological function and the pathological change of spleen-stomach can be reflected from mouth.

皮内针疗法 (pí nèi zhēn liáo fǎ) : 皮内针又称“埋针”，是将皮内针浅刺腧穴皮下，并留置较长时间以治疗疾病的方法，给穴位以持续刺激，减少反复针刺。

ผิเนย์เงินเหลียวฝ่า : การรักษาด้วยการฝังเข็มในชั้นผิวหนัง หรือเรียกว่า “เข็มนอน” เป็นการฝังเข็มชั้นผิวหนังในแนวราบขนานกับผิวหนัง แล้วคาเข็มไว้เป็นเวลานานเพื่อการรักษาโรค วิธีนี้สามารถกระตุ้นจุดฝังเข็มได้อย่างต่อเนื่องและไม่จำเป็นต้องฝังเข็มซ้ำบ่อย ๆ

intradermal needle therapy : a therapeutic method, also called embedding needle, superficially inserts intradermal needles into the skin and retains for longer time to treat diseases. This method can stimulate the acupoints continuously and avoid repeated punctures.

脾气虚证 (pí qì xū zhèng) : 脾气不足，运化失职，表现以食少、腹胀、便溏、肢体倦怠，舌淡、脉弱等为主的证候。

ผิชีชิวี้เจ้ง : กลุ่มอาการชี้ของม้ามพร่อง กลุ่มอาการที่เกิดจากชี้ของม้ามพร่อง ทำให้หน้าที่ในการย่อยและลำเลียงสารอาหารเสียไป มีอาการแสดงคือ รับประทานอาหารได้น้อย ท้องอืด อุจจาระเหลว แขนขาอ่อนล้า ลิ้นซีด ชีพจรอ่อน

spleen qi deficiency syndrome/pattern : a syndrome/pattern arising when spleen is deficient with dysfunction of transformation and transportation, usually manifested by little food intake, abdominal distention, loose stool, powerless extremities, pale tongue, and weak pulse.

脾肾阳虚证 (pí shèn yáng xū zhèng) : 脾肾阳气亏虚，虚寒内生，表现以久泻久痢、水肿、腰腹冷痛等为主的证候。

ผิเซินหยางชิวี้เจ้ง : กลุ่มอาการหยางของม้ามและไตพร่อง กลุ่มอาการที่เกิดจากหยางชี้ของม้ามและไตพร่อง ทำให้ภายในร่างกายเกิดภาวะหนาวจากพร่อง มีอาการแสดงคือ ท้องเสียเป็นบิดเรื้อรัง บวมหน้า ปวดเย็นที่เอวและท้อง

spleen-kidney yang deficiency syndrome/pattern :

a syndrome/pattern arising when *yang qi* of the spleen and the kidney is insufficient with endogenous cold, usually manifested by chronic diarrhea and dysentery, edema, and coldness and pain of the lumbus and abdomen.

脾为后天之本 (pí wéi hòu tiān zhī běn) : 人出生后, 生长发育和进行生命活动所必需的营养物质, 主要源于脾胃所化生的水谷精微。

脾为后天之本 : ม้ามเป็นทุนหลักกำเนิด หลังการกำเนิดของมนุษย์ ร่างกายจำเป็นต้องได้รับสารอาหารมาหล่อเลี้ยง เพื่อให้เจริญเติบโตและดำรงชีวิต ซึ่งม้ามเป็นแหล่งสร้างสารจำเป็น

spleen as postnatal foundation : after the birth, the necessary nutrients for body's growth, development and life activity mainly originates from water-grain essence transformed by spleen-stomach.

脾为生化之源 (pí wéi shēng huà zhī yuán) : 人体的五脏六腑、四肢百骸均需经脾运化的水谷精微滋养, 才能维持正常的生理活动。

脾为生生化之源 : ม้ามเป็นแหล่งสร้างและแปรสภาพ อวัยวะทั้ง 5 ผู้ทั้ง 6 แขนของกายของร่างกาย ล้วนต้องอาศัยม้ามแปรสภาพและลำเลียงสารจำเป็นมาหล่อเลี้ยงชีวิต จึงจะดำรงอยู่ได้อย่างปกติ

spleen as the origin of engendering and transforming : only with nourishment of water-grain essence transformed by spleen, can viscera, limbs and bones of the body function normally.

脾为生痰之源 (pí wéi shēng tán zhī yuán) : 脾运化水液功能失常, 水液内停是痰饮生成的主要原因。

脾为生痰之源 : ม้ามเป็นแหล่งสร้างเสมหะ เมื่อการทำหน้าที่ลำเลียงน้ำของม้ามผิดปกติ จะเกิดน้ำตกค้างซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดเสมหะและความชื้น

spleen as origin of phlegm : the disorder of fluid-humor metabolism of the spleen leads to inner water retention; inner water retention is the main reason of formation of phlegm and retained fluid.

脾喜燥恶湿 (pí xǐ zào wù shī) : 脾运化水液以调节水液代谢。脾虚不运易致水液内停, 而水液停聚又最易困阻于脾。

脾喜燥恶湿 : ม้ามชอบความแห้งแต่ไม่ชอบความชื้น ม้ามพร่องไม่สามารถลำเลียง ทำให้มีน้ำตกค้าง เมื่อน้ำที่ตกค้างรวมตัวกัน จะขัดขวางการทำงานที่ลำเลียงของม้าม

the spleen regulates water-fluid metabolism by transforming and transporting water-fluid : the spleen deficiency and failing to transport easily cause the endogenous retained water, and the retained water

can easily encumber spleen.

脾虚气陷证 (pí xū qì xiàn zhèng) : 脾气虚弱, 中气下陷, 表现以脘腹重坠、内脏下垂、久泄不止、便意频数、舌淡脉弱等为主的证候。

脾虚气陷证 : กลุ่มอาการซึ่งม้ามพร่อง กลุ่มอาการที่เกิดจากซึ่งของม้ามพร่อง ซึ่งในส่วนกลางของร่างกายจมลง มีอาการแสดงคือ ปวดถ่วงบริเวณใต้ลิ้นปี่ อวัยวะภายในหย่อน ต้องเสียเวลาปวดถ่ายอุจจาระบ่อย ๆ ลิ้นซีด ชีพจรอ่อนแรง

sunken spleen qi syndrome/pattern : a syndrome/pattern arising when spleen is weak with sunken middle *qi*, usually manifested by epigastric bearing-down sensation, visceroptosis, chronic persistent diarrhea, urgency of defecation at short intervals, pale tongue, and weak pulse.

脾阳虚证 (pí yáng xū zhèng) : 脾阳虚衰, 失于温运, 表现以食少、腹胀腹痛、喜温喜按、便溏、舌淡苔白、脉沉迟无力等为主的证候。

脾阳虚证 : กลุ่มอาการทางของม้ามพร่อง กลุ่มอาการที่เกิดจากทางของม้ามอ่อนแอ ทำให้ไม่สามารถให้ความอบอุ่นและกระตุ้นการทำงาน มีอาการแสดงคือ รับประทานอาหารได้น้อย ท้องอืด ปวดท้อง ชอบความอุ่น ชอบให้บีบ นวด อุจจาระเหลว ลิ้นซีดฝ้าขาว ชีพจรม เต็มช้าและอ่อน

spleen yang deficiency syndrome/pattern : a syndrome/pattern arising when spleen *yang* is depleted with failure to warm and activate, usually manifested by less intake of food, abdominal fullness and pain with preference for warmth and pressure, loose stool, pale tongue with white coating, and deep slow and powerless pulse.

脾与胃相表里 (pí yǔ wèi xiāng biǎo lǐ) : 足太阴脾经与 足阳明胃经相互络属, 脏腑相合, 使得脾与胃生理、病理的联系密切。

脾与胃相表里 : ม้ามและกระเพาะอาหารเป็นคู่สัมพันธ์นอก-ใน (เยี่ยวหลัก) เส้นลมปราณเท้าไถอินม้าม และเส้นลมปราณเท้าหยางมีกระเพาะอาหาร มีความสัมพันธ์คู่กันต่อกัน ทำให้เป็นจึงผู้คู่กัน ดังนั้น ความเกี่ยวข้องในด้านสรีระและพยาธิสภาพย่อมมีผลต่อกันได้

spleen and stomach standing an exterior-interior relationship : spleen meridian of foot *taiyin* and stomach meridian of foot *yangming* connect together, and *zang-fu* organs link mutually. These contribute to the close relationship between spleen and stomach in physiology and pathology.

脾在液为涎 (pí zài yè wéi xián) : 涎是唾液中较清

稀的部分，脾为涎的生化之源并为脾所制。

ฝัไล่เย่เหว้ยเสียน : น้ำลายใสเป็นของเหลวจากม้าม น้ำลายใสเกิดจากการสร้างและกำกับของม้าม

spleen humoring drool : as the lighter part of the saliva, drool is generated and controlled by spleen.

脾之大络 (pí zhī dà luò) :脾之大络是全身十五条大络脉中的一条，由脾脏直接分出，其循行络是由脾发出，在侧胸壁的大包穴处穿出，散布在胸像罗网样绕络全身，故称为脾之大络。

ฝัจื่อต้าลั่ว : เส้นลั่วใหญ่ของม้าม เส้นลั่วที่ใหญ่ที่สุดในเส้นลั่ว 15 เส้น เป็นเส้นลั่วที่แยกมาจากเส้นลมปราณม้ามที่จุดต้าเป่า (SP 21) กระจายอยู่บริเวณชายโครง เส้นลั่วนี้เป็นเหมือนร่างแห ครอบคลุมทั่วร่างกาย จึงเรียกว่าเส้นลั่วใหญ่ของม้าม

great luo connecting channel : the largest one of 15 collateral vessels coming out from spleen, it goes out at *da bao* (SP 21) and distributes in the hypochondria. This collateral is like a net, covering the whole body, so called large collateral of spleen.

脾志为思 (pí zhì wéi sī) :思考、思虑依赖脾运化的气血以维持正常的生理功能。

ฝัจื่อเหว้ยซือ : อารมณ์ครุ่นคิดขึ้นอยู่กับหน้าที่ของม้าม การครุ่นคิดใคร่ครวญ คือ หน้าที่ทางสรีระของม้ามที่แปรสภาพลำเลียงซึ่งและเลือดไปสนับสนุนให้เกิดขึ้น

spleen minding thought : the thought and consideration depend on spleen-transformed *qi*-blood to maintain normal physiological function.

脾主肌肉 (pí zhǔ jī ròu) : 全身的肌肉，都要依靠脾胃所化生的水谷精气来充养，表现为脾气健运，肌肉强壮。

ฝัจู้จิโร่ : ม้ามกำกับกล้ามเนื้อ กล้ามเนื้อทั้งร่างกายต้องอาศัยสารจำเป็นที่ม้ามและกระเพาะอาหารสร้างขึ้นมาหล่อเลี้ยง หากม้ามลำเลียงได้ดีแล้ว กล้ามเนื้อก็จะแข็งแรงมีกำลัง

spleen governing muscle : the muscle of the whole body depends on water-grain essence transformed by stomach-spleen for nourishment, manifested as strong spleen-*qi* and robust muscle.

脾主升清 (pí zhǔ shēng qīng) :脾具有把水谷精微上输于心肺头目，以化生气血的生理功能。

ฝัจู้เซิงชิง : ม้ามกำกับการเคลื่อนขึ้นของสารจำเป็น หน้าที่ทางสรีระของม้ามคือ การนำสารจำเป็นขึ้นไปทั่วใจ ปอด ตับ และลูกตา เพื่อแปรสภาพเป็นซิงและเลือด

spleen governing the clear ascending : the physio-

logical function of spleen in transporting water-grain essence upwards to heart, lung, head and eyes for *qi*-blood generation.

脾主四肢 (pí zhǔ sì zhī) :脾通过升清和散精作用将水谷精微输送至四肢，以维持四肢正常的生理活动。

ฝัจู้ซือจื่อ : ม้ามกำกับแขนขาทั้งสี่ ม้ามมีหน้าที่ลำเลียงสารจำเป็นไปหล่อเลี้ยงแขนขา ช่วยให้แขนขาทำงานเป็นปกติ

spleen governing four limbs : through the clear ascending and essence distributing of the spleen, water-grain essence is transported to limbs to maintain normal physiological function.

脾主统血 (pí zhǔ tǒng xuè) :脾气具有统摄血液运行于脉中，不使溢出脉外的生理功能。

ฝัจู้ถ่งเซวี่ย : ม้ามกำกับเลือด ม้ามมีหน้าที่ดูดรั้งและควบคุมการไหลเวียนของเลือดให้อยู่ในหลอดเลือด ไม่ให้ซึมออกนอกหลอดเลือด

spleen governing blood controlling : the physiological function of spleen-*qi* in controlling blood circulation in the vessels to avoid extravasation.

脾主运化 (pí zhǔ yùn huà) :脾具有将水谷化为精微，将精微物质吸收并转输至全身的生理功能。

ฝัจู้ยฺวั้นฮฺว่า : ม้ามกำกับการแปรสภาพและลำเลียง ม้ามมีหน้าที่นำอาหารและน้ำที่แปรสภาพเป็นสารจำเป็น ดูดซึมและลำเลียงไปหล่อเลี้ยงทั่วร่างกาย

spleen governing transformation and transportation : the physiological function of the spleen in transforming water-grain into essence, then absorbing and transporting essence to the whole body.

偏阳质 (piān yáng zhì) :凡具有亢奋、偏热、多动等特性的体质。

เพี้ยนหยางจื่อ : สภาพร่างกายค่อนข้างไปทางหยาง สภาพร่างกายที่มีลักษณะตื่นตัวค่อนข้างไปทางร้อน ชอบให้ร่างกายขยับเคลื่อนไหวไม่อยู่นิ่ง (ลักษณะไฮเปอร์)

tending yang-constitution : the constitution with the characteristics of agitation, heat and hyper-activity etc.

偏阴质 (piān yīn zhì) :凡具有抑制、偏寒、多静等特性的体质。

เพี้ยนอินจื่อ : สภาพร่างกายค่อนข้างไปทางอิน สภาพร่างกายที่มีลักษณะชอบเก็บกดค่อนข้างไปทางเยือกเย็น ชอบอยู่นิ่ง ๆ เยียบ ๆ

tending yin-constitution : the constitution with the characteristics of inhibition, cold, quietness etc.

片剂 (piàn jì) : 中药提取物、中药提取物加中药细粉或中药细粉与适宜辅料混匀压制或用其他适宜方法制成的圆片状或异形片状的剂型。

เพียนจี : ยาเม็ด รูปแบบยาเตรียมที่มีลักษณะเป็นเม็ดกลมแบนหรือเม็ดรูปหลายเหลี่ยมแบน เตรียมโดยนำสารสกัดยาจีน หรือสารสกัดยาจีนผสมยาจีนที่บดเป็นผงละเอียด หรือยาจีนที่บดเป็นผงละเอียดผสมสารปรุงแต่งที่เหมาะสม แล้วนำมาตอกเม็ดหรือด้วยวิธีอื่น ๆ ที่เหมาะสมจนได้ยาเม็ดกลมแบนหรือเม็ดรูปหลายเหลี่ยมแบน

tablet (preparation) : a round or irregularly-shaped lamellar preparation form made by either compressing (other proper methods) extract of Chinese medicinal with powdered medicine or compressing fine powders of Chinese medicinal with proper accessories.

频服 (pín fú) : 汤剂少量多次分服。

ผินฝู : รับประทานยาแบบจิบบ่อย ๆ ปริมาณน้อย ๆ

take in frequent small amounts : (decoctions) to be taken in small portions at frequent intervals.

平补平泻 (píng bǔ píng xiè) : 进针得气后均匀地提插、捻转的针刺补泻操作方法。

ผิงบุผิงเซี่ย : การบำรุงและระบายเท่ากัน เมื่อฝังเข็มจนได้ซี้แล้ว ทำการกระตุ้นเข็มเพื่อการบำรุงเท่ากับกระตุ้นเพื่อการระบาย ด้วยการขอยเข็มขึ้น-ลง และบิดเข็มไป-กลับ ในอัตราที่เท่ากัน

even supplementation and drainage (even method) : based on the arrival of *qi*, even supplementation and drainage is performed by thrusting, lifting and twirling evenly.

平刺 (píng cì) : 又称横刺、沿皮刺。针身与皮肤表面呈 15° 角刺入的方法。

ผิงซือ : การแทงเข็มราบ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การแทงเข็มแนวนอน” เป็นการแทงเข็มที่ตัวเข็มขนานไปกับผิวหนัง โดยทำมุมประมาณ 15 องศากับผิวหนัง

transverse insertion : also called as horizontal insertion and skin-along insertion, it's needle insertion at a 15° angle to the skin.

平肝潜阳药 (píng gān qiǎn yáng yào) : 能平抑或

潜镇肝阳，主要用于治疗肝阳上亢证的药物。

ผิงกั้นเฉียนหยางเย่า : ยาสงบตับและลดหยาง กลุ่มยาที่มีสรรพคุณกดและสงบหยางของตับ ใช้รักษาอาการกลุ่มโรคหยางของตับมีมากเกินไป หรือขึ้นเบื้องบนมากเกินไป

liver-pacifying and yang-suppressing medicinal : a medicinal that pacifies or suppresses the liver *yang*, mainly for treating ascendant hyperactivity of liver *yang* pattern/syndrome.

平肝息风药 (píng gān xī fēng yào) : 能平肝潜阳或息风止痉，主要用于治疗肝阳上亢或肝风内动证的药物。

ผิงกานซีเฟิงเย่า : ยาสงบลมตับ กลุ่มยาที่มีสรรพคุณสงบตับ สบายหยาง ตับลมและคลายเกร็ง ใช้รักษาอาการของตับมีมากเกินไป หรือลมตับกำเริบ

liver-pacifying and wind-extinguishing medicinal : a medicinal that pacifies the liver, suppresses exuberant *yang*, extinguishes internal wind and controls spasms, mainly for treating ascendant hyperactivity of liver *yang* or internal stirring of liver wind pattern/syndrome.

平息 (píng xī) : 在诊脉时调匀呼吸，以医生一呼一吸的时间计算病人的脉搏至数。

ผิงซี : การหายใจปกติ การควบคุมการหายใจให้สม่ำเสมอในขณะที่ทำการตรวจคลื่นชีพจร ซึ่งผู้ตรวจจะใช้การหายใจเข้า-ออกที่เป็นหนึ่งรอบของการหายใจมาวัดอัตราการเต้นของชีพจรของผู้ป่วย

mild breath : the physician holds even respiration during pulse-taking, and counts the patient's pulse rate with one cycle of the physician's respiration, including one inhale and one exhale.

平息内风剂 (píng xī nèi fēng jì) : 以重镇息风药为主配伍组成，治疗肝风内动等证的治风剂。

ผิงซีเนย์เฟิงจี : ตำรับยาสงบลมภายใน ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาลำคัญที่มีลักษณะหนักถ่วง ทำให้ลมสงบ ใช้รักษาอาการจากลมของตับปั่นป่วนภายใน

interior-wind extinguishing formula : any wind-dispelling formula that mainly consists of suppressing wind-dispelling medicinals for treating internal stirring of liver wind pattern/syndrome.